

De ademtocht volgen

Ugo Dehaes, een opvallende jonge Vlaamse choreograaf, werd met *Women* - zijn zesde dansvoorstelling - geselecteerd voor het Theaterfestival 2011.

dans

TEKST: ELKE CLOMPEN - FOTO'S: MARCO MERTENS

Choreograaf Ugo Dehaes over *Women*

Women is een stuk voor 8 danseressen tussen de 30 en 50 jaar oud. In een wereld waarin jeugd hoog in het vaandel wordt gedragen - mooie, gladde, soepele, jonge lichamen - ook binnen de dansgemeenschap zelf, kan je dit een statement noemen. Het opzet raakt duidelijk een gevoelige *snaar*.

Ugo Dehaes maakte eerder o.a. *Lijfstof* (met Charlotte Vanden Eynde), *Couple-like* (met Keren Levi) en *Forces*, waarvan vooral het duo *Couple-like* erg gesmaakt werd in binnen- en buitenland. Niet alleen geeft Ugo ons in zijn werk sterke, visueel-plastische beelden, maar hij communiceert ook helder met zijn publiek. Prachtige scènefoto's, goed gemaakte promotiefilmpjes, duidelijke teksten... Om het publiek nog dichterbij zijn werk te brengen, biedt hij een gratis workshop aan voorafgaand aan de voorstelling.

Women is een stuk van een man waarin vrouwen dansen. Ugo Dehaes wilde nooit een stuk over dé vrouw maken, maar werkt wel op de tegenstelling tussen het mannelijke en het vrouwelijke. Hij wilde dat gegeven gebruiken als kapstok om iets te maken dat hem emotioneel raakt. *Women* schetst ook een contrast tussen groep en individu. Het is een volbloed groepsstuk, waarbij alle danseressen doorlopend op het podium blijven, maar waar de danseressen door de compositie ook sterk als persoon naar voren komen.

EMOTIE OP HET PODIUM

UGO DEHAES: "Ik wilde het publiek met een sterke, erg mannelijke energie overvallen, een energie die zelfs een beetje zenuwachtig of ambetant maakt. Vanuit die spanning, die 'koude douche', wordt de toeschouwer klaargemaakt om te kijken naar de rest van het stuk.

Ik ben veel op zoek geweest naar hoe ik emoties op een publiek kon overbrengen, en dat was er een middel toe. Ik wilde de ademhaling onderzoeken en hoe het gebruik ervan op scène emoties kan overbrengen. Wanneer de performers nadrukkelijk ademhalen op scène, of hun adem heel lang inhouden, heeft dat impact op het publiek, dat de ademtocht mee volgt en erdoor geraakt wordt."

Waarom wou je met oudere dansers werken?

UGO: "Dat was een combinatie van een aantal elementen. Ik speelde al met het idee om enkel met vrouwen te werken van gemengde leeftijden. Dan heb ik mensen gezocht met een leeftijd tussen de 30 en 50 jaar. Ik denk dat mensen met meer levenservaring meer emoties kunnen uitstralen en die ook kunnen delen op het podium. Ook naar de dansgemeenschap

kon ik zo tonen dat het anders kon, door zoveel mogelijk moeders en oudere dansers te zoeken. Het gaat over sterke personen en performers. De leeftijd speelt een rol in h   ze iets doen, maar niet in w  t ze doen.”

“Ik had vooraf bepaald dat ik visueel een verticaal stuk wou, waarin iedereen rechtop werkt, zonder veel vallen en rollen. De dansers raken elkaar nauwelijks aan, in totaal contrast met *Couple-like*. Het ging me niet over relaties of contacten, maar over de energie, de uitgestraalde kracht, de vormen die de dansers samen maken. Ondanks *Couple-like* ben ik helemaal geen fan van contact in dans. Ik wou ook geen improvisaties in de repetities.

Ik heb het bewegingsmateriaal zelf gemaakt, aangeleerd aan de dansers, en dan ben ik er mee beginnen spelen, zowel in de individuele bewegingen als in de groep. Aan elke bewegingszin konden we een andere ademhaling koppelen...”

Dus er was geen collectief creatieproces?

UGO: “Neen. Er was wel een groepsgevoel, ondanks de erg verschillende persoonlijkheden, maar ik organiseerde alles, en de dansers voerden uit wat ik had bedacht of voorbereid. Ik wist heel duidelijk wat ik wou. Het is anders bij Jan Fabre of Alain Platel, omdat zij zelf geen dansers zijn. Zij zijn katalysatoren, heel goed in het observeren, in het samenbrengen van mensen die elk hun eigen inbreng doen. Het grootste werk voor ons was puzzelen en trainen.”

EIGEN PARCOURS

Welke grote lijnen zie je in je eigen artistieke parcours? Sinds je keuze om te gaan dansen rond je achttiende tot vandaag?

UGO: “Toen ik 9 of 10 jaar was, wilde ik mee met mijn zus ballet volgen. Ik vond dat plezant om te doen, maar na een tijdje werd dat extreem moeilijk en gênant naar mijn vrienden toe. Niemand mocht dat weten. Ik ben gestopt toen het jaarlijkse optreden zou worden herhaald op Marktrock uit schrik dat het geheim zou uitkomen. Ik dacht toen dat dat op het grote podium was, en dat iedereen het zou zien.

Toen ik 17 was, nam mijn broer me mee naar voorstellingen op het Leuvense dansfestival Klapstuk. Ik zag daar stukken van o.a. Jan Fabre (*Quando la terra si remette in movimento*) en Vera Mantero. Ik dacht toen: “Had ik mijn dansopleiding verder gezet, dan zou ik dat nu misschien kunnen doen”. Ik moest toen mijn studiekeuze bepalen, dacht aan universiteit, wiskunde of wetenschappen, burgerlijk ingenieur. Maar de toekomst van zo’n job trok me niet aan. Mijn ouders hebben me dan gepusht om een jaar dans te doen en de beslissing even uit te stellen. Zonder veel voorbereiding waagde ik de PARTS-auditie (toelatingsproef voor Danshogeschool o.l.v. Anne-Teresa De Keersmaeker in Brussel). Ik slaagde niet, mede wegens gebrek aan een degelijke balletopleiding. Ballet blijft een onmisbare basis in de PARTS-opleiding. Het is een basistraining, een tool, een uitstekende techniek om je lichaam te leren gebruiken. Pas daarna volgen de hedendaagse dans en het persoonlijk werk.”

“In het jaar dat volgde, stelde ik mijn eigen programma samen. Ik volgde de deeltijdse opleiding fysiek theater aan de Kleine Academie, gecombineerd met balletlessen - ik deed alle niveaus tegelijk! - en workshops hedendaagse dans bij o.a. David Hernandez. Daar kwam ik in contact met Benoit Lachambre, Meg Stuart, deed mee aan projectjes van Jennifer

Lacey... Ik verdiepte me in de dansgeschiedenis. Een jaar later lieten ze me toe bij PARTS - hoewel ik technisch nog niet voldeed - omdat ze mijn ontwikkelingspotentieel zagen. Na anderhalf jaar op de school, werd ik door choreografe Meg Stuart gevraagd voor de creatie van een nieuw stuk, en heb ik de opleiding stopgezet. Meg gaf me een ongelooflijke leerschool in het onderzoek naar beweging via experiment. We leerden doorzetten in het zoeken naar kleine dingen.

Vervolgens ben ik zelf gaan creëren. *Lijfstof* (2000) was een stuk dat Charlotte Vanden Eynde op vraag van Kaaithheater mocht maken na haar afstuderen aan PARTS, en waarvoor ze mijn medewerking vroeg. Hoewel we nog nooit hadden samengewerkt, bleek er voldoende affiniteit. Lijf-stof kwam van lichaam-ding. Charlotte was erg beïnvloed door de beeldende kunsten. Hoe kunnen we lichamen en dingen samen op podium zetten? Op basis van deze vraag zochten we interessant materiaal, zoals ik dat bij Meg Stuart had geleerd, op erg analytische wijze. Overdag werkten we apart aan hetzelfde idee, en ‘s avonds toonden we elkaar wat we gemaakt hadden. Met de beste stukjes gingen we verder. De voorstelling ontstond op experimentele wijze, er was geen vooraf gegeven doel.

Bij *Roest* (2002) wou ik meer vooraf bepalen wat ik ging doen en ging ik minder experimenteel te werk. Ik had beelden in mijn hoofd: een hele grote machine in metaal, een rug die vervallen was... Ook voor *Rozenblad* (2004), een dansvoorstelling voor jongeren gemaakt bij Laika, maakte ik vooraf beeldjes, tekeningen. Die beelden moesten dan ‘geanimeerd’ worden, als een soort scenario.

Couple-like (2006) was opnieuw een samenwerking (met Keren Levi) en ook experimenteel. Het idee was: niets. Geen decor, geen technologie. We kenden elkaar bij aanvang nauwelijks. De hele voorstelling is gegroeid uit één improvisatie in de Monty in Antwerpen. Op basis van een toonmoment aan dansprogrammatoren, was er enthousiasme en vertrouwen in het werk.”

“*Couple-like* heeft bijna 100 keer gespeeld, maar soms bleef het werken in erg moeilijke omstandigheden. Ik wou daar iets aan veranderen bij mijn laatste creatie (*Women*, 2011). Ik heb van bij aanvang gekozen voor een voorstelling van een groter kaliber, waardoor zich meer en grotere mogelijkheden voordoen. Ik werkte voor het eerst met een grote groep en had inmiddels de nodige ervaring en middelen. Voor het maken van *Women* viel alles samen op het juiste moment. Ik wou op veel plekken kunnen spelen, dus zocht ik naar een meer dansante aanpak, toegankelijk voor een groter publiek. Het beeldende was niet meer het uitgangspunt. Hoewel het lichaam belangrijk bleef, zat ik ook niet meer in de esthetica van het stukke en vervreemde lichaam. Ik zocht niet meer de ondertussen te vaak geziene beelden van een-stukje-lichaam-in-een-kartonnen-does. Voor *Women*

“Voor mij is en blijft de innerlijke drijfveer: de zin om dingen te maken. Het creatieve maakt de mens onvervangbaar. Het voedt de samenleving.

wou ik werken met energie, emotie en snelheid; zaken waar je geen tekeningen van kan maken. Ik had mensen nodig om de ideeën te boetseren of te manipuleren op de dansvloer.”

Wat zijn je toekomstverwachtingen voor de danssector, naar aanleiding van de nieuwe subsidierondes? Moeten we besparingen vrezen? Wat kan de sector doen om zo’n positief mogelijk einde van het verhaal te bekomen?

UGO: “Het kan enkel beter zijn dan in Nederland, waar het jonge en meest creatieve segment van de sector riskeert te verdwijnen, terwijl dit net de voedingsbodem van de samenleving is. Er wordt in Vlaanderen soms te veel geproduceerd. De makers moeten hun verantwoordelijkheid opnemen en soms strenger zijn voor zichzelf. Als het publiek enkele keren een slechte voorstelling meemaakt, haakt het af en kiest voor een ander medium. Heel erg conceptueel werk is een recente tendens, maar er is ook vraag naar andersoortig werk, voor een ruimer publiek.

Ook programmatoren moeten goed nadenken over wat ze voor wie programmeren. In kleinere cultuurstreken kan een festivalformule misschien een goed idee zijn om kennis te maken met een breed spectrum in dans, maar daar heb je dan weer een zeer ruim budget voor nodig.”

Wat drijft je om verder te doen?

UGO: “Voor mij is en blijft de innerlijke drijfveer: de zin om dingen te maken. Ik ga ook door zolang er een publiek is dat interesse heeft. Het creatieve maakt de mens onvervangbaar. Het voedt de samenleving. We mogen dat niet vergeten.”

Ugo Dehaes - Women

dinsdag 6 december 2011 - 20u
Beveren, CC Ter Vesten
gratis inleiding om 19.30u
info en tickets: 03-750.10.00 en www.beveren.be/tervesten

zaterdag 10 december 2011 - 20.15u (*)
Lokeren, Cultureel Centrum
gratis dansworkshop met Ugo Dehaes
op dinsdag 29 november 2011
info en tickets: 09-340.50.56

